

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету _____

Протокол № 10 від 17.03.20 рр.

Голова _____ Шавловська Т.С.

(прізвище, ініціали)

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА МЕТОДИКИ ЇЇ НАВЧАННЯ

освітній ступінь	бакалавр
спеціальність	014 Середня освіта
освітня програма	Середня освіта: мова і література (німецька) Середня освіта: мова і література (англійська)

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

 доц. Шавловська Т.С.

(підпис)

РЕКОМЕНДОВАНО

кафедрою романо-германської
філології та МНІМ

протокол № ___ від ___ 2022 р.

Завідувач кафедри

 доц. Рябушко С.О.

(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Голова ради з якості вищої освіти

факультету іноземних мов

 доц. Рябушко С.О.

(підпис)

Розробники програми:

Шавловська Тетяна Сергіївна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
романо-германської філології та МНІМ.

Головіна Наталія Борисівна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
романо-германської філології та МНІМ.

Рецензент програми:

Вдовенко Тетяна Олександрівна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
англійської філології.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є: визначення рівня підготовки здобувача ОС «бакалавр» як конкурентноспроможного фахівця-вчителя з глибокими фундаментальними знаннями, здатного будувати свою діяльність на основі креативного підходу до навчання німецької мови в закладах загальної середньої освіти та готового до продовження навчання на другому освітньо-науковому рівні вищої освіти.

Завданнями атестаційного екзамену є: розкриття змісту академічної підготовки здобувача ОС «бакалавр» на основі теоретичних досліджень і практичних наукових результатів, що передбачені освітньою програмою Середня освіта: мова і література (англійська). Середня освіта: мова і література (німецька).

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. *Етапи проведення: 1 етап*

2.2. *Форми проведення – усна*

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. *Структура екзаменаційного завдання*

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Завдання для перевірки фахових компетентностей зі спеціальності		
Завдання №1 – лінгвістичний аналіз художнього тексту та пояснення певних мовних явищ на прикладах підкреслених слів і фрагментів твору	ФК 7. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з німецької та української мов), використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту	ПРН 3. Знати мовні норми, соціокультурні ситуації розвитку німецької мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовного дискурсу художньої літератури ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературних напрямів, течій, жанрів, стилів, здобутків національних літератур, класичних й сучасних художніх творів ПРН 6. Вміти творчо критично мислити, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань Володіти комунікативною компетентністю з німецької мови (лінгвістичний, мовленнєвий,
	ФК 9. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутки світової культури для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві	
	ФК 10. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища,	

	<p>використовувати різні прийоми й методи аналізу художнього тексту</p>	<p>соціокультурний, прагматичний компоненти, відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатність удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті</p> <p>ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильові своєрідності, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язки твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією; виділяти значення для національної та світової культур.</p> <p>ПРН 10. Володіти навичками атрибуції, розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками</p> <p>ПРН 11. Порівнювати мовні та літературні факти, явища, визначати їхні подібності й відмінності</p>
<p>Завдання №2 – реферування статті німецькомовного газетного дискурсу та укладання тесту множинного вибору (5-10 завдань) за текстом</p>	<p>ФК 7. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з німецької та української мов), використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту</p> <p>ФК 8. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах (німецькою мовою), володіти методикою формування й розвитку</p>	<p>ПРН 18. Формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу</p> <p>ПРН 19. Мати здатність до ефективного спілкування в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах;</p>

	<p>комунікативної компетенції учнів</p>	<p>участь у дискусіях, відстоювання власної думки (позиції), дотримання культури поведінки ПРН 23. Мати здатність аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури</p>
<p>Завдання №3 – з перевірки методичної та психолого-педагогічної компетенцій майбутніх бакалаврів</p>	<p>ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з німецької мови ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії німецької мови в закладах загальної середньої освіти, практиці навчання німецької мови ФК 6. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання німецької мови на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду ФК 11. Здатність доцільно використовувати й</p>	<p>ПРН 1. Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання німецької мови ПРН 2. Знати елементи теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методи їхньої реалізації ПРН 5. Знати державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності учнів ПРН 6. Вміти творчо-критично мислити, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань ПРН 7. Уміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі</p>

	<p>створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять</p> <p>ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання німецької мови з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі</p> <p>ФК 13. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати досліджуваної проблеми</p> <p>ФК 14. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.)</p> <p>ФК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використовувати перспективний практичний досвід й соціокультурний контекст для реалізації освітніх цілей</p> <p>ФК 16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави</p>	<p>ПРН 14. Володіти методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі</p> <p>ПРН 15. Застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти</p> <p>ПРН 16. Володіти прийомами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з Німецької мови; вміти здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів</p> <p>ПРН 17. Мати здатність до рефлексії, володіти навичками оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й певних шляхів їх вирішення</p> <p>ПРН 20. Мати здатність до організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, співпраці учнів (вихованців), ефективної співпраці в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях)</p> <p>ПРН 24. Вміти ефективно організувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності</p> <p>ПРН 25. Забезпечувати охорону життя й здоров'я</p>
--	---	---

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

Атестаційний екзамен з Німецької мови та методики її навчання складається з трьох завдань для перевірки фахових компетентностей зі спеціальності:

завдання 1: лінгвістичний аналіз художнього тексту та пояснення певних мовних явищ на прикладах підкреслених слів і фрагментів твору;

завдання 2: реферування статті німецькомовного газетного дискурсу та укладання тесту множинного вибору (5-10 завдань) за текстом;

завдання 3: з перевірки методичної та психолого-педагогічної компетенцій майбутніх бакалаврів

Завдання №1 - лінгвістичний аналіз художнього тексту та пояснення певних мовних явищ на прикладах підкреслених слів і фрагментів твору

Орієнтовний перелік текстів для здійснення лінгвістичного аналізу

1. Генріх Т. Белль / Heinrich Th. Böll
 - 1.1. „Der Lacher“
 - 1.2. „Der Bergarbeiter“
 - 1.3. „Anekdote zur Senkung“
 - 1.4. „Und sagte kein einziges Wort“
 - 1.5. „Ansichten eines Clowns“
2. Вольфганг Борхерт / Wolfgang Borchert
 - 2.1. „Hundeblume“
 - 2.2. „Draußen vor der Tür“
 - 2.3. „Nachts schlafen die Ratten doch“
 - 2.4. „Schischyphusch oder der Kellner meines Onkels“
 - 2.5. „Die traurigen Geranien“
3. Ільзе Айхінгер / Ilse Aichinger
 - 3.1. „Das Fenster – Theater“
 - 3.2. „Der Gefesselte“
 - 3.3. „Ein Engel in der Nacht“
 - 3.4. „Wo ich wohne“
 - 3.5. „Mein Vater aus Stroh“
3. Томас Манн / Thomas Mann
 - 3.1. „Tonio Kröger“
 - 3.2. „Ein Glück“
 - 3.3. „Das Wunderkind“
 - 3.4. „Der Tod in Venedig“
 - 3.5. „Buddenbroocks: Verfall einer Familie“

- інформативність тексту: змістово-фактуальна, змістово-концептуальна та змістово-підтекстова інформація;
- заголовок тексту та його функція в аналізованому творі.

1.2. Тематика питань з теорії німецької мови для пояснення виділених у тексті мовних явищ

Стилістика:

1. *Mittel der Bildhaftigkeit* / Художні засоби зображальності.
2. *Mittel der Bildlichkeit* / Художні засоби виразності.
3. *Mittel zum Ausdruck von Humor und Satire* / Засоби створення гумору та сатири.
4. *Arten der Rededarstellung* / Види нарації (оповіді) в художньому творі.
5. *Figuren der Auslassung* / Синтактико-стилістичні засоби, що базуються на редуції початкової моделі (еліпсис, апосіопеза, асиндетон).
6. *Stilfiguren der Anordnung und des Platzwechsels* / Синтактико-стилістичні засоби, що базуються на експансії початкової моделі (повторення, тавтологія, полісиндетон).
7. *Stilistisch differenzierter Wortbestand der Sprache* / Стилістично маркована лексика мови.
8. *Syntaktische stilistische Mittel* / Виразальні засоби на синтаксичному рівні.

Лексикологія:

1. *Polysemie und Homonymie* / Полісемія та омонімія.
2. *Wortschatzerweiterung durch Übernahme aus anderen Sprachsystemen (Fremdwort / Lehnwort / Internationalismus)* / Збагачення словникового складу мови шляхом іншомовних запозичень.
3. *Wortschatzerweiterung durch semantische Derivation (Metapher, Metonymie und ihre Abarten)* / Роль семантичної деривації в розширенні лексикону.
4. *Grundtypen der Wortbildung: Ableitung; Zusammensetzung; Zusammenbildung; Abkürzung* / Способи словотворення: афіксальні, осново-, словоскладання, абревіація.
5. *Phraseologie* / Фразеологія.

Теоретична граматики:

1. *Grammatische Kategorien des Verbs* / Граматичні категорії дієслова.
2. *Grammatische Kategorien des Substantivs.* / Граматичні категорії іменника.
3. *Grammatische Kategorien des Adjektivs* / Граматичні категорії прикметника.
4. *Die Satzreihe. Klassifikation der Satzreihen in der traditionellen Grammatik* / Складносурядне речення. Класифікація складносурядних речень.
5. *Das Satzgefüge. Die Arten der Nebensätze* / Складнопідрядне речення. Види складнопідрядних речень.

Теоретична фонетика:

1. *Modifikation der Laute im Redestrom* / Модифікація звуків у мовленні.

2. *Intonation. Terminale, progrediente und interrogative Melodie / Інтонація.*
Типи мелодики речення: завершеності, незавершеності, питальна.

Завдання №2 – реферування статті німецькомовного газетного дискурсу та укладання тесту множинного вибору (5-10 завдань) за текстом

Теми для обговорення за реферованим газетним текстом:

1. Людина та суспільство.
2. Гендерна рівність.
3. Молодь. Проблеми молоді.
4. Захист навколишнього середовища.
5. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків.
6. Система освіти Німеччини / України.
7. ЗМІ, всесвітня мережа «Інтернет» у житті сучасної людини.
8. Основні вади суспільства: шкідливі звички, залежність, криміналістика.
9. Економічний розвиток, економічна / політична криза.
10. Сучасні мистецтво та культура.
11. Безпечне навчання учнів в умовах пандемії.
12. Процеси євроінтеграції в сучасному світі.
13. Культурні традиції Німеччини / України.
14. Права людини в суспільстві.
15. Новітні інформаційні технології та їх роль в освіті.
16. Головні зміни в освіті у 2020 році.
17. Молодіжна культура в Німеччині / Україні.
18. Міграційні процеси в Німеччині / Україні.
19. Національні свята в Німеччині / Україні.
20. Жити і працювати “по-новому” в режимі карантину.
21. Академічна мобільність студентів Німеччини / України.
22. Проблеми працевлаштування в Німеччині / Україні.
23. Проблеми охорони здоров'я людини в Німеччині / Україні.
24. Міжнародний досвід дистанційної освіти.
25. Гуманітарна та соціальна політика Німеччини / України.

Завдання №3 – з перевірки методичної та психолого-педагогічної компетенцій майбутніх бакалаврів

Кейс 1. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Презентуйте кілька варіантів включення до розмови батьків у подібних обставинах:

- Мій син вчиться в середній школі з математичним ухилом. Він ще з молодших класів полюбив математику і тепер уже в 9-му класі просто таки поринув у світ математики.
- А там є й інші дисципліни?
- Так, вивчають мову, літературу, історію та ін. Але те не для нього. Він вчить ці дисципліни лише для оцінки.

— Моя донька навчається в школі без усяких там ухилів і успішно вивчає усі дисципліни. Адже це надійна база для розвитку.

— Я все ж думаю, що не варто витрачати часу й сил на те, що не знадобиться у житті.

Кейс 2. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Як ви оцінюєте дії учительки? Чи можна говорити про цей клас як колектив? Що б ви порадили вчителю у цій ситуації?

Учителька історії, була вольовою людиною. Дисципліну тримала жорстку, не докладаючись на чиюсь допомогу. За найменшу провину безжально карала учнів.

— У мене учні виконують будь-яку команду, — любила говорити вона.

— Немає чого з ними сюсюкати, проводити різні збори, формувати уповноважених колективу... Теорія все. Та одного разу вчителька прийшла на урок історії у свій 8-й клас, відкрила двері, а в класній кімнаті сиділа лише одна Оксана і плакала.

— А куди ділися ці дармоїди? — в нерішучості, але зі злістю запитала вчителька.

— Пішли... В парк, — боязко відповіла Оксана.

— Як пішли? Усі? Хто командував? Як вони посміли, — сипала запитаннями учителька.

— Я їм покажу. Вони у мене потанцюють!!! І вискочила з класу.

Кейс 3. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Можливо, й насправді мають рацію опоненти вчителя? Чи сприяють подібні заходи розумовому вихованню школярів і, зокрема, формуванню наукового світогляду?

Класний керівник 6-го класу Н.С. любила природу і використовувала будь-яку нагоду, аби побути зі своїми вихованцями серед природи. Одного недільного дня вирушила із дітьми у похід до лісу. По дорозі спостерігали за працею селян, які комбайном збирали цукрові буряки. Зачарував дітей і красивий сад ніби навмисне прикрашений яблуками.

А ось ліс з його величчю, тишею і різнобарв'ям фарб, загадковостей. Н.С. ледве встигала відповідати на дитячі "Що це?", "Чому?"

...Сповнені враженнями, зарядженні бадьорістю, поверталися діти додому. На другий день із захопленням розповідали усім про чудовий похід.

Дехто з класних керівників дещо скептично ставився до таких заходів. Про це говорили відверто своїй колезі: "Менше витрачали б часу на подібні забави. Головне — виховувати у дітей почуття патріотизму, моральність. А то ліси, поля, пташечки, листочки, жучки..."

Кейс 4. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. У чому ви бачите причину такої поведінки учнів 6-го класу? Яка ланка у системі морального виховання не повною мірою віднайшла свою реалізацію? Який шлях, засоби і методи формування в учнів відповідального ставлення до справи ви обрали б у роботі з цим колективом?

Процес самообслуговування (прибирання класної кімнати, коридорів та ін.) завжди приносив неприємності класному керівникові 6-го класу Л.Г. Якщо вона залишалась після шостого уроку і сама безпосередньо організовувала прибирання — учні робили усе старанно і, здавалось, відповідально.

Коли чергові учні дізнавалися, що Л.Г. після шостого уроку немає в школі, прибирання класної кімнати та коридору робилось погано, часто школярі взагалі залишали закріплені ділянки неприбраними. Наступного дня у Л.Г. уже вкотре були неприємні розмови з директором школи. Після цього в учительській з'явилося наступне

розпорядження: усім класним керівникам після шостого уроку залишатись у школі, організувати прибирання. Більшість класних керівників висловлювала незадоволення: "Хай залишається той, хто не сформував в учнів свідомого ставлення до справи. Немає потреби бути так довго нянькою у дітей".

Кейс 5. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Як ви оцінюєте залучення маленьких дітей до домашньої продуктивної праці? Проаналізуйте, як участь дітей у праці впливає на моральне і розумове виховання.

Загальновідоме подружжя педагогів Бориса і Олени Нікітіних розповідали: "Був у нас досить важкий період у житті. Для додаткового заробітку брали "надомну" роботу — шили фартухи. Допомогали усі. Працювали щоденно до двох годин. Назвали своє виробництва "Швейна фабрика". Година-дві кропіткої роботи, здавалося б, мали втомити дітей, але ні: вони пронизались якоюсь особливою трудовою гідністю внаслідок своєї необхідності, потрібності на фабриці. Якось в Анюти болів пальчик — вона його уколола. Ми хотіли звільнити її від роботи, а вона: "А хто ж буде кишеньки пришивати?" — і працювала з усіма до кінця "зміни".

Навіть дивно, як наші вертуни перевтілювались за роботою: ставали зосередженими, уважними, серйозними, навіть якимись трішки поважними. Участь у загальній праці, усвідомлення залежності усіх від кожного, допомагали їм відчувати, що життя складається не лише з приємного "хочу", а й із суворого і відповідального "треба".

Кейс 6. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Проаналізуйте особливості діяльності вчителя в організації продуктивного спілкування на уроці. Який вид, тип і стиль спілкування використав педагог?

Учні виконують самостійну роботу. Учитель спостерігає за класом, ходить між рядами парт. Петрик Л. крутиться. Учитель підходить до нього, кладе руку на плече і щось шепче йому на вухо. Заспокоївся, працює. Більшість учнів і не бачили цього.

Тамара Д. зазирає у зошит сусіда. Учитель жестами і мімікою показує Тамарі, що робити так недобре.

Учитель пояснює новий навчальний матеріал про правила включення в електричну мережу вольтметра. Толя М. не слухає пояснення і тим часом робить "ревізію" у своєму портфелі. Учитель бачить це і продовжує, показуючи указкою на схему: "Як видно ось на цій схемі, вольтметр вмикається в мережу перемінного струму... (Толя, включись!) лише паралельно...". Пояснення продовжується. Толя теж "включився". Для нього навіть цікаво: учитель ніби і не дивиться на нього, зосередив увагу на схемі, а все "бачить".

Кейс 7. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Зробіть аналіз ситуації в класі, яка склалася за останній період. Яку помилку допустив класний керівник у своїх початкових діях? Порадьте, яким чином можна виправити становище, що склалося в колективі?

Учні 7-го класу з цікавістю знайомились зі своїм новим класним керівником Василем Андрійовичем. Попередній пішов на пенсію. Діти спочатку розповідали йому про свій клас, про цікаві справи, якими вони займалися в минулому навчальному році. Вони наполегливо пропонували В.А. провести туристський похід у сосновий бір, випустити газету з додатком "Ми і літо", продовжувати шефство над дитячим садком.

Але класний керівник якось байдуже поставився до ініціативи дітей. "У мене є план і я заставляю вас виконувати його", — відповів він.

Учні якось швидко охололи і вже не звертались до В.А. зі своїми пропозиціями. А класному керівникові з кожним днем все важче і важче було "виконувати свій план".

Кейс 7. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Якби ви поставились до такої "допомоги" учня? Опішіть ваші подальші дії щодо учнів, класного колективу в цілому.

Сергій М., учень 7-го класу, після уроків дещо затримався і підійшов до класного керівника С.Д., коли вона поверталась з їдальні.

— Я хочу вам розповісти про те, що у нас твориться у класі і хто порушує дисципліну, хто погано веде себе за межами школи,— пошепки говорив Сергій.

— Але щоб ніхто не знав, що це я. Добре? Учителька насторожилась. А Сергій уже почав викладати факти:

— Петро і Володя приносять в школу цигарки і палять, іншим дають. А позавчора Дмитро С. відібрав у сусіднього хлопчика велосипед, їздив на ньому, а потім віддав... Оля Т. все перешіптується з дівчатами, записки пишуть і передають хлопцям у 8-й клас...

Кейс 8. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Чому класний керівник наразився на опір вихованців? На якій стадії розвитку, на ваш погляд, перебуває колектив цього класу? Як би діяли ви у цій ситуації?

На початку навчального року класний керівник Олексій Миколайович проводив збори учнів свого 9-го класу. Розглядали питання: обрання органів самоврядування (старосту, його заступника, відповідальних за певні ділянки роботи). Уже протягом двох років старостою класу була відмінниця Оксана Т. О.М. хотів, аби й надалі вона залишалася старостою: добре вчиться, наполеглива, хоча й гордовита, груба з товаришами. У ході процедури виборів (вони проходили на демократичних засадах) школярі не погоджувалися з пропозицією класного керівника. Більшість відстоювала кандидатуру Дмитра Я. Хоча і вчиться не дуже добре, але виявляє самостійність, товариський, урівноважений, господарник з батька-матері, відвертий з учителями і учнями, хороший спортсмен.

Суперечка затяглася надовго. Класний керівник не хотів поступатися своїми намірами. Так цього дня і не вдалося обрати органи самоврядування.

Кейс 9. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Чи й справді забіякуватість властива для хлопців-підлітків? Дайте оцінку діям обох матерів?

Мама просить педагогічної поради: "Нещодавно мого сина побив хлопчик з нашого двору. Син прибіг заплаканий із розбитою губою. Я пішла до матері кривдника, наговорила їй багато неприємних слів, вона теж не залишилась у боргу. Та ще й додала: "Хай ваш Сергій не лізе до мого Дмитрика. А полізе, то я скажу йому: "Дай йому ще". Або й сама намну вуха вашому Сергієві". Посварилися ми добряче. Прийшла додому, розповіла сусідові, а він заспокоює мене: "Хлопчаки завжди задерикуваті. І я таким був. Поб'ються — і помиряться. Не звертайте уваги". Та як же можна? У дитини губа розбита — і не звертати уваги?!

Я рішуче заборонила своєму Сергієві навіть підходити до того Дмитра. Краще подалі від таких хлопчаків. Що ж нам, батькам, робити в таких випадках?"

Кейс 10. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Проаналізуйте, причини такої негативної поведінки сина. Що б ви порадили молодим людям, щоб запобігти подібним помилкам?

У сім'ї, яку мені доводилось спостерігати, ріс хлопчик. Я знаю його від півтора року. Ріс хороший хлопчик, батьки були хороші. Батько був артистом. Мати була домогосподаркою.

Батько помирає, хлопчикові дванадцять років. Він залишається деякий час таким самим хорошим. Сестра — дуже гарна дівчинка; коли вона була маленькою дівчинкою, брат її дуже жалів. Тепер він не жаліє ні матері, ні сестри.

Чому так вийшло, що після смерті батька з хорошого хлопчика відразу вийшов грубий, зухвалий шістнадцятирічний хлопець. Адже мати любила дітей і віддавала їм останнє, вона і тепер сама не з'їсть, а сина нагодує.

Кейс 11. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Проаналізуйте ці думки Г.С. Сковороди з погляду наукових підходів до закономірностей розвитку людини.

У царині виховання Г.С. Сковорода виділяв три рівні: благо народити, зберегти вихованцеві молоде здоров'я, "навчити вдячності". Говорячи про період "навчити вдячності", філософ писав: "Від природи, яко матері, легенько визріває наука собою. Це є загальнорідна і справжня вчителька і єдина. Клубок сам собою покотиться з гори: відбери лише камінь, що заважає йому. Не вчи його котитись, а тільки допомагай. Яблуню не вчи родити яблука: вже сама натура її навчила ... Вчитель і лікар — не є лікар і вчитель, а тільки служитель природи".

Кейс 12. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. У чому секрет успіху вчителя? Від чого залежить результативність процесу навчання? Розкрийте психологічні основи діяльності учнів у навчальному процесі.

Учитель несподівано зайшов до класу і побачив, що підліток виправляє оцінку в журналі. Учитель оцінив обстановку, стан учня й... "не помітив". Ні сьогодні, ні завтра. На наступному уроці учень пильно дивився на вчителя, але той мовчав. Після уроку учень підійшов до вчителя і тремтячим голосом сказав: "Ви бачили, як я виправив оцінку... І мовчите... Що ви зі мною робитимете? Ну робіть, не тягніть!" Учитель: «Зрозумій, що робити тут нічого не треба, все вже зроблено», - і запропонував учню на наступному уроці, відповівши., виправити оцінку насправді...

Учень відповідав прекрасно, а після уроку підійшов до вчителя і сказав: "Я ніколи цього більше не робитиму. Спасибі!"

Кейс 13. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Порівняйте фрагменти опитування в 5 і 9 класах. Чому не вийшла перша відповідь і пройшла не поміченою для більшості друга відповідь? Які методи та прийоми треба застосовувати вчителю, щоб активізувати учнів на цьому етапі уроку?

Урок у 5 класі. Микола С. відповідав біля дошки. Тільки він зупиняється, помиляється і тут виникає "ліс рук". Спочатку вчителька зупиняла учнів, але потім дозволила виправляти й доповнювати товариша. Микола все більше і більше виплутувався, тягнув слова і згодом зовсім замовк. "Знову не довчив!" - сказала вчителька і поставила "З" у журнал.

Урок у 9 класі. Відповідає Іра К, У класі тиша. Але не всі слухають. Кілька учнів готують наступне питання, інші дивляться у вікно. Дві дівчинки розмовляють "очима" про речі, які не мають відношення до уроку. Іра робить помилки, але ніхто її не виправляє. І після відповіді ніхто не визвався виправити помилки.

Кейс 14. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Проаналізуйте ситуацію, що склалася на уроці. Яку помилку зробив учитель? Якими будуть наслідки помилкової реакції вчителя?

Іде урок історії. Учитель цікаво розповідав про події, читає учням уривки з книг, що викликав в них великий інтерес. Педагог рекомендує школярам прочитати книги, з яких він цитував уривки, і диктує для запису в зошитах назви книжок. У цей час учень - піднімає руку.

- Слухаю тебе, - говорить вчитель.
- А ось ще одна цікава книга, - каже учень.
- Сідай і помовчи, - відказав учитель.

Кейс 15. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Чи правильно поступила нова вчителька?

Десятикласники з нетерпінням чекали початку уроку. Нової вчительки біології вони ще не бачили. Галина Іванівна не витратила багато часу на розмови. Першою викликала відповідати Нонну Волохову. Усі зітхнули з полегшенням: адже в Нонни з біології завжди були п'ятірки. Волохова відповідала впевнено. І коли вона скінчила, всі чекали, що вчителька похвалить за відповідь.

- Сідайте. Трійка, - сказала Галина

Іванівна. Нонна подумала, що недочула:

- Трійка? Ви жартуєте?
- Ні. Ви сумлінно переказали параграф з підручника. Але у відповіді не було жодної живої думки, своєї. А щоб нікому не здавалося, що я жартую, то в журнал ставлю оцінку, яку заслуговує відповідь. Трійка!

Такого ніхто не чекав.

Кейс 16. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Чи правильно поступила нова вчителька? Як би ви поступили в цій ситуації?

Задача здавалася Світлані Павлівні, на перший погляд, легкою і до того ж цікавою. Не розв'язавши її сама, вчителька задала задачу учням 7 класу як домашнє завдання. Дома Світлана Павлівна, готуючись до уроку, почала розв'язувати задачу. Довго просиділа вона над нею, але так і не розв'язала. Як же бути? Адже вона дала цю задачу учням. Може, і з учнів ніхто її не розв'язав? Звернутися до неї. Що вона їм скаже?

Другого дня ще до уроку до неї підійшли учні:

- Світлано Павлівно! У нас задача не виходить. Ніяк не можемо додуматись. Учителька найбільше цього боялась.

Кейс 17. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Як, на вашу думку, повинен діяти класний керівник у даній ситуації? Яку роль відіграють диспути у формуванні світоглядних ідей, переконань?

На диспуті з теми "У чому смисл життя" в 10 класі учні висловлювали суперечливі думки. Одні вважали, що мета життя - це постійне самовдосконалення своєї особистості, інші - гідно прожити життя, треті - забезпечити будь-якими засобами своє матеріальне становище. Частина учнів доводила, що в сучасних умовах кожен повинен дбати про себе і нічого розводити моральні витребеньки. Ведучий диспуту розгубився; не знав, яким чином підійти до загального висновку. На диспуті був присутній класний керівник.

Кейс 18. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Як слід зреагувати класному керівникові на слова свого вихованця? Які прорахунки у моральному вихованні юнака ви помітили? Якими є шляхи їх подолання?

Борис був уже в 10 класі, вчився добре, користувався авторитетом серед учнів. Дружив вибірково, завжди тільки з цікавими, допитливими дітьми. Одного разу класний керівник почув фразу, сказану Борисом: "Вчитель мене цікавить постільки, оскільки він мені щось дає..." Побачивши класного керівника, Борис вмовк, а потім навіть вибачився.

Кейс 19. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Дайте оцінку діям вчителя. Охарактеризуйте поведінку Світлани. Як би ви вчинили в цій ситуації на місці вчителя? Запропонуйте свій варіант. Обґрунтуйте.

Клас написав контрольну роботу. Під час її аналізу вчитель, взявши до рук роботу Юрія, проголосив, що вона виконана бездоганно. Клас засміявся тому що Юрій вважався одним із найслабших учнів в класі. Учитель наголосив, що робота явно списана і він не може виставити 12 балів в журнал. Світлана зауважила, що вчитель не бачив як Юрій списував, отже не має права не виставляти оцінку. Вчитель розсердився і вигнав Світлану з класу.

Кейс 20. Проаналізуйте запропоновану нижче психолого-педагогічну ситуацію. Продемонструйте поведінку вчителя в подібних обставинах. Дайте оцінку реакціям однокласників. Зробіть висновок про загальний психологічний клімат в класі.

Учням запропоновано написати твір-роздум «Моя майбутня професія» і зачитати його в класі. Коли черга дійшла до Ірини, вона прочитала свій твір, в якому говорилося, що для неї найголовніша професія – бути мамою, дружиною, домогосподаркою. Дівчинка додала, що хоче мати не менш трьох дітей. Почулися репліки:

1. Непогано влаштувалась на шії чоловіка!
2. А як всі дома сядуть, то хто буде працювати?
3. Народити купу дітей легко, а їх ще виховати треба!
4. Та і я не проти, якби чоловік був мільйонером!
5. Якась ти старомодна, швидко на «квочку» перетворишся.
6. Тепер за народження дітей дають непогані гроші – цим заробляти можна!

3.2. Планування роботи вчителя німецької мови за підручником

Список підручників з німецької мови:

1. *Німецька мова. 5 клас. 5-й рік навчання. С.І. Сотникова, Г.В. Гоголева, 2018*
2. *Німецька мова. 5 клас. М.М. Сидоренко, О.А. Палій, 2013*
3. *Німецька мова. 6 клас. М.М. Сидоренко, О.А. Палій, 2014*
4. *Німецька мова. 6 клас. С.І. Сотникова, Г.В. Гоголева, 2014*
5. *Німецька мова. 7 клас. С.І. Сотникова, Г.В. Гоголева, 2015*
6. *Німецька мова. 7 клас. М.М. Сидоренко, О.А. Палій, 2015*
7. *Німецька мова. 8 клас. М.М. Сидоренко, О.А. Палій, 2016*
8. *Німецька мова. 8 клас. С.І. Сотникова, Г.В. Гоголева, 2016*
9. *Німецька мова. 8 клас. Л.В. Горбач, 2016*

10. Німецька мова. 9 клас. С.І. Сотникова, Г.В. Гоголева,
 2017 11. Німецька мова. 9 клас. М.М. Сидоренко, О.А. Палій,
 2017 12. Німецька мова. 9 клас. Л.В. Горбач, 2017

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

**Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою
 оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою**

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	екзамен
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
1-50	незадовільно

Результат атестаційного екзамену визначається як середньоарифметичне усіх оцінок здобувача ОС «бакалавр», які він отримав за кожне з питань екзаменаційного білету. Цей бал переводиться у 100-бальну шкалу.

Таблиця переведення середньозваженого балу у 100 – бальну шкалу

100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30

84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Завдання 1: лінгвістичний аналіз художнього тексту та пояснення певних мовних явищ на прикладах підкреслених слів і фрагментів твору

Зміст відповіді:

- повне розуміння тексту;
- пояснення в стислій формі відомостей про автора твору та його місце в літературній творчості певної епохи;
- змістовна інтерпретація уривку тексту з аналізом певних засобів і стилістичних прийомів, а також власною оцінкою прочитаного;
- впізнавання й чітке пояснення сутності одного з філологічних феноменів.

Форма відповіді:

- коректна фонетична презентація тексту;
- вільне володіння лексичним мінімумом;
- зв'язність та швидкість мовлення;
- логічне, послідовне викладання матеріалу з дотриманням семантичних та формальних зв'язків між реченнями.

Оцінка **"відмінно"** передбачає такі вимоги:

Допускається до 4-х незначних помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

"Добре"

Невиконання однієї вимоги до змісту або однієї вимоги до форми.

Допускається 5-6 фонетичних, лексичних, граматичних або стилістичних помилок.

"Задовільно"

Невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми.

Допускається 10 фонетичних, лексичних, граматичних або стилістичних помилок.

"Незадовільно"

Невиконання трьох вимог до змісту та однієї/двох вимог до форми.

Наявність у відповіді здобувача ОС «бакалавр» 11 та більше помилок фонетичного, лексичного, граматичного або стилістичного характеру.

Завдання 2: реферування статті німецькомовного газетного дискурсу та укладання тесту множинного вибору (5-10 завдань) за текстом

Зміст відповіді:

- повне розуміння запропонованого тексту;

- визначення та формулювання основних проблем тексту;

- знання розмовної тематики, яка відповідає навчальній програмі курсу;
- володіння в повному обсязі базовим словником та вмінням вільно та аргументовано висловлювати власну думку;
- методично правильно укладене тестове завдання

Форма відповіді:

- фонетично коректне мовлення;
- вільне володіння уміннями діалогічного мовлення;
- темп мовлення нормальний;
- грамотність мовлення.

Оцінка **"відмінно"** передбачає такі вимоги:

Допускається до 4-х граматичних або лексичних помилок.

"Добре"

Невиконання однієї/двох вимог до змісту та однієї до форми.

Допускається 5-7 граматичних або лексичних помилок.

"Задовільно"

Невиконання двох/трьох вимог до змісту та однієї вимоги до форми.

Допускається 8-11 граматичних або лексичних помилок.

"Незадовільно"

Невиконання трьох/чотирьох вимог до змісту, однієї/двох вимог до форми. Наявність у відповіді здобувача ОС «бакалавр» 12 та більше граматичних або лексичних помилок.

Завдання 3: з перевірки методичної та психолого-педагогічної компетенцій майбутніх бакалаврів

Критерії оцінювання:

- методична грамотність;
- здатність до обґрунтування методичних й психолого – педагогічних рішень;
- термінологічна коректність.

Оцінка **"відмінно"** передбачає такі вимоги:

Методична грамотність: виконаний план – конспект уроку відповідає вимогам планування діяльності вчителя в закладах загальної середньої освіти за підручником німецької мови для ... класу.

Здатність до обґрунтування методичних й психолого-педагогічних рішень: здобувач ОС «бакалавр» спонтанно і правильно реагує на запитання екзаменатора. Він здатний теоретично обґрунтувати вибір власних методичних й психолого-педагогічних рішень.

Термінологічна коректність: здобувач ОС «бакалавр» досить вільно і коректно користується методичною й психолого-педагогічною

термінологією. Він володіє достатнім запасом методичних й психолого-педагогічних термінів.

Оцінка **"добре"** передбачає такі вимоги:

Методична грамотність: поурочне планування за підручником німецької мови для ... класу виконано методично грамотно, проте є незначні недоліки в дотриманні зазначених вимог.

Здатність до обґрунтування методичних й психолого-педагогічних рішень: здобувач ОС «бакалавр» адекватно реагує на запитання екзаменатора, однак він недостатньо впевнено обґрунтовує вибір власних методичних й психолого-педагогічних рішень.

Термінологічна коректність: здобувач ОС «бакалавр» в основному правильно використовує методичну й психолого-педагогічну термінологію. Невелика кількість термінологічних помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.

Оцінка **"задовільно"** передбачає такі вимоги:

Методична грамотність: план – конспект уроку за підручником НМ для ... класу виконано із значними недоліками стосовно зазначених вимог.

Здатність до обґрунтування методичних й психолого-педагогічних рішень: здобувач ОС «бакалавр» не зовсім адекватно реагує на запитання екзаменатора. Він відчуває труднощі в обґрунтуванні вибору власних методичних й психолого-педагогічних рішень.

Термінологічна коректність: здобувач ОС «бакалавр» допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного. Він володіє обмеженим запасом методичних й психолого-педагогічних термінів.

Оцінка **"незадовільно"** передбачає такі вимоги:

Методична грамотність: план-конспект уроку німецької мови виконано методично безграмотно.

Здатність до обґрунтування методичних й психолого-педагогічних рішень: здобувач ОС «бакалавр» не здатний правильно реагувати на запитання екзаменатора. Він не може обґрунтувати вибір власних методичних й психолого-педагогічних рішень.

Термінологічна коректність: здобувач ОС «бакалавр» майже не користується методичною й психолого-педагогічною термінологією. Його запас методичних й психолого-педагогічних термінів - мінімальний.

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. *Аннотирование и реферирование/ Г. И. Славина, З. С. Харьковский, Е. А. Антонова, М. А. Рыбакина. – М.: Высш. шк., 1991. – 156 с.*

2. Богатырева Н. А. *Стилистика современного немецкого языка* – М.: Академия, 2005. – 336 с.
3. Гінка Б. І. *Лексикологія німецької мови: лекції та семінари [Текст]: навч. посіб. для студ.-германістів / Б. І. Гінка.* – Т.: [РВВ Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка], 2008. – 322 с.
4. Наер Н. М. *Стилистика немецкого языка.* – М.: Высшая школа, 2006. – 271 с.
5. Огуй О. Д. *Лексикологія німецької мови. Lexikologie der deutschen Sprache: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.* – Вінниця: Нова книга, 2003. – 416 с.
6. *Реферирование и аннотирование специальных текстов на иностранном языке: учебно-методическое пособие / сост.: Т. Р. Шаповалова, Г. В. Тютяева.* – Южно-Сахалинск: Изд-во СахГУ, 2012. – 122 с.
7. Тимченко Є. П. *Порівняльна стилістика німецької та української мов.* – Вінниця: “Нова книга”, 2006. – 239 с. (на нім. мові).
8. Bernard Slowinski: *Deutsche Stilistik. Beobachtungen zur Spracheverwendung und Sprachgestaltung im Deutschen, Fischer Taschenbuch Verlag.* 2009. – 341 S.
9. Göttert K. H., Jungen O. *Einführung in die Stilistik. Wilhelm Fink-Verlag: München,* 2003. – 342 S.
10. Fleischer W., Michel G. *Stilistik der Deutschen Gegenwartssprache.* – Leipzig, 1991. – 420 S.
11. Moskalskaja O. I. *Theoretische Grammatik der deutschen Gegenwartssprache.* – М.: Академия, 2004. – 352 с.
12. Steriopolo E. *Theoretische Grundlagen der deutschen Phonetik / E. Steriopolo.* – Winnytsa „Nowa Knyha“, 2004. – 280 S.
13. Биконя О. П. *Організація самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей.* – Чернігів: ЧНТУ, 2015. – 432 с.
14. Гальскова Н. Д., Гез Н. И. *Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений. 3-е изд. стер.* – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 336 с.
15. Гальскова Н. Д. *Современная методика обучения иностранным языкам.* – М.: Арктика, 2003. – 192 с.
16. *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ.* – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
17. Задорожна І. П. *Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія.* – Тернопіль: Вид-во ТНПУ, 2011. – 414 с.
18. Елизарова Г. В. *Культура и обучение иностранным языкам.* – СПб.: КАРО, 2005. – 352 с.

19. Квасова О. Г. *Основи тестування іношомовних навичок і вмінь*. – К.: Ленвіт, 2009. – 119 с.
20. *Методика формування міжкультурної іношомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]*. – Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С. Ю. – К.: «Ленвіт», 2010. – 332 с.
21. Морська Л. І. *Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: Навчальний посібник*. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.
22. Ніколаєва С. Ю. *Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник*. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
23. Пассов Е. И. *Методика как теория и технология иноязычного образования*. – Елец: ЕГУ им. И. А. Бунина, 2010. – 543 с.
24. *Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми і перспективи: колективна монографія / Л. А. Сажко, Л. Я. Зеня, О. В. Бирюк та ін. / за заг. ред. Л. А. Сажко*. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. – 225 с.
25. *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С. Ю. Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболевої]*. – К.: Ленвіт, 2015. – 444 с.
26. Сидоренко М.М., Палій О.А. *Німецька мова: 1 – й рік навчання. 5 клас. (Deutsch: das 1. Unterrichtsjahr. Die 5. Klasse): підручн. для закл. загальн. середн. освіти. Вид. 2-е, доопрацьоване відповідно до чинної навчальної програми*. К.: Грамота, 2018. 256 с.: іл.
URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnyk/5-klas/5-nozemna-mova-nmetska-5-klas/nmetska-mova-1-y-rk-navchannya-5-klas-sidorenko-m-m-paly-o-a/>
27. Сотникова С.І., Білоусова Т.Ф. *Німецька мова (1 – й рік навчання). 5 клас: підручн. для закл. загальн. середн. освіти. 2 – ге вид., доопрац. відп. до чин. навч. прогр. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. – 176 с.: іл.*
URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyku-5-klas-2018/05-inozemna-mova-nimecka-5-klas/nimetska-mova-1-i-rik-navchannia-5-klas-pidruchnyk-dlia-zzsosotnykova-s-i-bilousova-t-f.pdf>
28. Сотникова С.І., Гоголева Г.В. *Німецька мова (5 – й рік навчання). 5 клас: підручн. для закл. загальн. середн. освіти. 2 – ге вид., доопрац. відп. до чин. навч. прогр. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 240 с.: іл.* URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyku-5-klas-2018/05-inozemna-mova-nimecka-5-klas/nimetska-mova-5-i-rik-navchannia-5-klas-pidruchnyk-dlia-zzsosotnykova-s-i-hoholieva-h-v.pdf>
29. Сотникова С.І. *Німецька мова (3-й рік навчання): підручн. для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-ге вид., перероб. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 240 с.: іл.* URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa>

data/public/site/books2/pidruchnyky-7-klas-2020/7-Nimetska-7kl/Nimetska-mova-3-rik-navchannya-7-klas-Sotnykova.pdf

30. Сотникова С.І., Гоголева Г.В. Німецька мова (7-й рік навчання): підруч. для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2 – ге вид., перероб. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 240 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-7-klas-2020/7-Nimetska-7kl/Nimetska-mova-7-rik-navchannya-7-klas-Sotnykova.pdf>
31. Горбач Л.В., Трінька Г. Німецька мова. Deutsch: підруч. Для 7-го кл. з поглибл. вивч. нім. мови закл. заг. серед. освіти. 2-ге вид., переробл. Київ: Генеза, 2020. 256 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-7-klas-2020/7-Nimetska-7kl/Nimetska-mova-poglybl-7kl-Gorbach.pdf>
32. Горбач Л.В. Німецька мова. Deutsch: для спеціал. шк.. з поглибл. вивч. нім. мови: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2017. 256 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-9-klas/18-inozemna-mova-nimecka-9-klas/gorbach-nm-sp-p-9nim-109-16-s.pdf>
33. Сотникова С.І., Гоголева Г.В. Німецька мова (5-й рік навчання): підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 240 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-9-klas/18-inozemna-mova-nimecka-9-klas/nimecka-mova-5-y-rik-navchannya-pidruchnyk-dlya-9-klasu-zagalnoosvitnih-navchalnyh-zakladiv-sotnykova-s-i-gogoljeva-g-v.pdf>
34. Сотникова С.І., Гоголева Г.В. Німецька мова (9-й рік навчання): підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 256 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-9-klas/18-inozemna-mova-nimecka-9-klas/nimecka-mova-9-y-rik-navchannya-pidruchnyk-dlya-9-klasu-.pdf>
35. Сидоренко М.М., Палій О.А. Німецька мова: 5-й рік навчання (Deutsch: das 5. Unterrichtsjahr): підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К: Грамота, 2017. 264 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-9-klas/18-inozemna-mova-nimecka-9-klas/deutsch-9kl-smol.pdf>
36. Басай Н.П. Німецька мова (5-й рік навчання): підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К.: Методика Паблішинг, 2017. 216 с.: іл. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-9-klas/18-inozemna-mova-nimecka-9-klas/metodika-nadija-bassai-deutsch-9-.pdf>

6.